

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/102/2014
Identifikačné číslo spisu:	6409203104
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6409203104.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa OZETA NEO, a.s. so sídlom v Topoľčanoch, Dopravná 2098/9, IČO: 36 329 843, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Alena Výskočilová, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Banskobystrická 6, v mene a na účet ktorej koná advokátka JUDr. Alena Výskočilová, proti odporkyni Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5 C 113/2009, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2013 sp. zn. 16 Co 279/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2013 sp. zn. 16 Co 279/2012 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 28. októbra 2009 č. k. 5 C 113/2009 - 100 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 183 149,32 € (titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom) s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 18. 8. 2005 do zaplattenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov konania 4 542, 40 € do rúk jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že v exekučnej veci oprávnenej Sociálnej poisťovne Bratislava, proti povinnému M-STAVBÁR, spol. s.r.o. Rimavská Sobota pre vymoženie 13 823 522 Sk (45 856,86 €), vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 1 Er 55/2005 súd uznesením z 1. 6. 2005, právoplatným 17. 6. 2005, schválil príklep udelený (23. 5. 2005) súdnym exekútorom JUDr. Róbertom Tutkom (poverenie na vykonanie exekúcie vydané 22. 4. 2005) k špecifikovaným k nehnuteľnostiam v prospech vydražiteľa V. W., ktorý urobil najvyššie podanie (14 145 496 Sk). Uznesením z 22. 7. 2005 (na návrh súdneho exekútora doručeného súdu 12. 7. 2005), nevyhovet námietkam oprávnenej a schválil rozvrh výťažku z dražby nehnuteľností (vykonanej 23. 5. 2005) vo výške 14 145 596 Sk. Na tomto uznesení bola vyznačená právoplatnosť dňom 18. 8. 2005 napriek tomu, že ho po podaní odvolania oprávnenu (22. 7. 2005), Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 21. februára 2006 sp. zn. 14 CoE 2/2006 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a súdny exekútor na základe takéhoto rozhodnutia (s vyznačenou doložkou právoplatnosti) plnil. Podľa zmluvy o zriadení záložného práva č. 1825/1997, podpísanej 14. 4. 1997, mal záložný veriteľ Fond

národného majetku Slovenskej republiky proti záložcovi M-STAVBÁR spol. s r.o. zriadené záložné právo na nehnuteľnosti povinného v hodnote 5 517 556, 40 Sk a svoju pohľadávku vo výške 12 298 693 Sk prihlásil u súdneho exekútora. Postúpením pohľadávky zabezpečenej záložným právom došlo k zmene záložného veriteľa Fondu národného majetku na navrhovateľa. Na jeho návrh uznesením z 28. 6. 2007 bol opätovne schválený rozvrh výťažku z dražby nehnuteľností povinného (28. 6. 2005), ktoré odvolací súd zmenil tak, že rozvrh výťažku neschválil, pričom poukázal na pochybenie exekútora pri vyčíslení trov exekúcie a poradiť uspokojovaných záložných veriteľov. Teda nesprávnym úradným postupom okresného súdu spočívajúcim vo vyznačení právoplatnosti na neprávoplatnom uznesení (v dôsledku podaného odvolania oprávnenou) z 22. 7. 2005 (schválenie rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností povinného) došlo k zásahu do práv navrhovateľa (záložného veriteľa) a tým vzniku škody, pri určení výšky ktorej vychádzal z hodnoty nehnuteľností (znalcom Ing. Bartolomejom Turócim v znaleckom posudku č. 35/05) zapísaných na LV č. XXXX k. ú. G.. Pritom je zjavné, že v rámci exekučného konania bol speňažený nehnuteľný majetok, pozemky a stavby na liste vlastníctva evidované, spolu v hodnote 14 145 595,94 Sk, ktorého časť bola založená v prospech právneho predchodcu navrhovateľa (Fond národného majetku) na základe zmluvy o zriadení záložného práva zo 14. 4. 1997 č. 1825/1997. V prospech tohto bol speňažený aj majetok ohodnotený na sumu 5 517 556,40 Sk, pozostávajúci zo stavby na parcele č. 1172/4, súp. č. 2137, parc. č. 1772/9, 1157/6, 2780/8, 2780/9 a stavby na parcele č. 1157/57, súp. č. 2535 - stolárska dielňa, stavby na parc. č. 1157/58, súp. č. 2536 - oblúková hala a stavby na parc. č. 1157/60 súp. č. 2538. V prípade ak by nedošlo k vyznačeniu doložky právoplatnosti, nemohol by exekútor plniť a uspokojiť trovy konania a neoprávnenú osobu (V. W.). Vykonanie ďalších navrhnutých dôkazov (znalecké dokazovanie) považoval za nadbytočné. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie odporcu rozsudkom z 18. februára 2010 sp. zn. 16 Co 13/2010 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietal a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že oprávnená Sociálna poisťovňa Bratislava, pobočka Rimavská Sobota podala návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému M-STAVBÁR, spol. s r.o., ktoré exekučné konanie je vedené na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 1 Er 55/05. Podľa zmluvy o zriadení záložného práva č. 1825/1997Z zo 14. 4. 1997 mal záložný veriteľ Fond národného majetku SR Bratislava proti záložcovi M-STAVBÁR, spol. s r.o. (povinnému) zriadené záložné právo v prospech záložného veriteľa na nehnuteľnosti povinného v hodnote 5 517 556, 40 Sk. Fond národného majetku SR Bratislava (záložný veriteľ) prihláškou z 10. 5. 2005 prihlásil svoju pohľadávku vo výške 12 298 693 Sk u súdneho exekútora (JUDr. Róbert Tutko). V uvedenom exekučnom konaní súd uznesením z 1. 6. 2005 schválil príklep udelený v dražbe (23. 5. 2005), v ktorej súdny exekútor vydražil nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného (vedené na LV č. XXXX kat. územie G.) za najvyššie podanie 14 145 596 Sk. Súdny exekútor vykonal rozvrh výťažku z dražby (pre exekučné konania EX 296/20054, EX 692/2004, EX 60/2005, EX 61/2005), ktorým uspokojil trovy exekučného konania vo výške 2 004 950 Sk a zostatok 12 140 646 Sk určil na uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa a vydražiteľa Haunirisa Kukuliho (urobil najvyššie podanie). Námitkam oprávnenej (proti rozvrhu) súd nevyhovел a uznesením z 22. 7. 2005 rozvrh výťažku z dražby schválil. Napriek tomu, že proti uzneseniu podala odvolanie oprávnená (Sociálna poisťovňa) a odvolací súd ho uznesením z 21. 2. 2006 (sp. zn. 14 CoE 2/06) zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, bola na uznesení vyznačená právoplatnosť dňom 18. 8. 2005 a súdny exekútor (na základe uznesenia opatreného doložkou právoplatnosti) postupom v súlade s § 165 ods. 1 Exekučného poriadku finančné prostriedky z dražby poukázal oprávneným osobám podľa schváleného rozvrhu výťažku. Následne súd uznesením z 28. 6. 2007 opäť schválil rozvrh výťažku z dražby, proti ktorému podala odvolanie tak oprávnená (Sociálna poisťovňa), ale aj záložný veriteľ - navrhovateľ, ktorý zmenu v osobe záložného veriteľa Fondu národného majetku (na navrhovateľa) titulom postúpenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom na majetku povinného oznámil súdному exekútorovi podaním zo 14. 7. 2006 (a žiadal vydať nové uznesenie o rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností). Krajský súd uznesením z 25. 9. 2007 (sp. zn. 14 CoE 83/2007) uznesenie súdu prvého zmenil tak, že rozvrh výťažku z dražby nehnuteľností konanej 23. 5. 2005 neschválil. Teda potom, čo súdny exekútor už plnil na základe neprávoplatného uznesenia z 22. 7. 2005 (pre podané odvolanie oprávnenou), ale s vyznačenou právoplatnosťou dňom 18. 8. 2005. Aj keď bola na uznesení z 22. 7.

2005 nesprávne vyznačená právoplatnosť (a uznesenie bolo zrušené odvolacím súdom) dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal splnenie zákonných predpokladov pre náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov nesprávnym úradným postupom t. j. vyznačením právoplatnosti na neprávoplatnom uznesení. Súd prvého stupňa, ktorý dospel k inému záveru (dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu) nesprávne zistil skutkový stav veci a nevysporiadal sa s listinnými dokladmi, z ktorých vyplýva, že Fond národného majetku SR (záložný veriteľ) do 5. 6. 2006 (postúpenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom na navrhovateľa) nevyužil žiadne opravné prostriedky, aby zvrátil stav vzniknutý nesprávnym vyznačením právoplatnosti na uznesení z 22. 7. 2005 tým, že nepodal proti nemu opravný prostriedok (odvolanie podala len oprávnená). Poukázal na to, že rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé na úvahe o príčinnej súvislosti medzi takýmto postupom a vzniknutou škodou ako jedného z rozhodujúcich predpokladov zodpovednosti za škodu. Otázka príčinnej súvislosti sa musí riešiť konkrétne v každom jednotlivom prípade zhodnotením všetkých významných okolností. Ide teda o objasnenie príčin, ktoré viedli k určitému výsledku a starostlivé zváženie všetkých okolností. Ak navrhovateľ tvrdí, že je daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom, ktorým mu vznikla škoda a vznikom škody, túto príčinnú súvislosť ničím nepreukázal. Bolo práve na Fonde národného majetku SR v čase rozhodnom konať a konať mal a mohol. Tým, že nekonal, opravný prostriedok nevyužil, nepreukázal navrhovateľ vznik škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a vznik škody nemohol byť v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom okresného súdu. Predmetné rozhodnutie súdu (uznesenie z 22. 7. 2005) by bolo nadobudlo právoplatnosť a nenadobudlo ju len z dôvodu odvolania podaného oprávnenou (Sociálna poisťovňa). Ak odvolanie podala len oprávnená a len z tohto dôvodu bola nesprávne vyznačená právoplatnosť, navrhovateľ sa nemôže úspešne domáhať náhrady škody podľa uvedeného zákona (nebyť odvolania oprávnenej, rozhodnutie by pre nečinnosť záložného veriteľa nadobudlo právoplatnosť). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 2 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie navrhovateľa uznesením z 27. apríla 2011 sp. zn. 2 Cdo 129/2010 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové závery a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie), ktorý postup bol v rozpore s § 213 ods. 3 O.s.p. Tým, že si odvolací súd nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery sú predčasné. Preto je konanie odvolacieho súdu postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Krajský súd v Banskej Bystrici (v poradí druhým) rozsudkom z 13. októbra 2011 sp. zn. 16 Co 188/2011 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh zamietol a odporkyni nepriznal náhradu trov konania. Po doplnení dokazovania na odvolacom pojednávaní (13. októbra 2011) zotrval na svojich právnych záveroch vyslovených v rozsudku z 18. februára 2010. Uviedol, že proti uzneseniu, ktorým okresný súd schválil rozvrh výťažku z dražby č. k. 1 Er 55/05 - 137, právny predchodca navrhovateľa (Fond národného majetku) odvolanie nepodal, nevyužil opravné prostriedky, aby zvrátil stav uvedený v predmetnom uznesení. Teda, pokiaľ by oprávnený (Sociálna poisťovňa Bratislava, pobočka Rimavská Sobota) nepodal odvolanie, bol by nastal stav právnym predchodcom navrhovateľa tolerovaný a očakávaný. Preto nie je možné, aby navrhovateľovi vznikla škoda spôsobená nesprávnym úradným postupom, pozostávajúcim z nesprávne vyznačenej doložky právoplatnosti. Predpokladom vzniku každej občianskoprávnej zodpovednosti je protiprávny úkon, spôsobenie škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou, pričom sa vyžaduje, aby boli splnené kumulatívne všetky uvedené predpoklady. Aj podľa § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda. Keďže odvolací súd dospel k právnemu záveru, že navrhovateľovi (resp. jeho právnemu predchodcovi) škoda nesprávnym úradným postupom okresného súdu vyznačením doložky právoplatnosti na rozhodnutí, ktoré právoplatnosť nenadobudlo, nevznikla, nezaoberal sa ďalšími námietkami a tvrdeniami účastníkov

konania. O náhrade trov (prvostupňového a odvolacieho konania) rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. apríla 2013 sp. zn. 7 Cdo 52/2012 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie je zaťažené vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedol pritom, že vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu t. j. nepreskúmateľnosti jeho právneho záveru - úplnej absencie vysporiadania sa zo všetkými konkrétnymi okolnosťami danej veci vyplývajúcimi tiež z charakteru predmetnej exekučnej veci (z postupu v ktorej vyvodzuje navrhovateľ vznik škody) ako aj z postavenia účastníkov exekučného a daného konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou rozsudku, ani ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie odporkyne (v poradí tretím rozhodnutím) uznesením zo 6. novembra 2013 sp. zn. 16 Co 279/2012 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení poukázal na doterajšie rozhodnutia v danej veci, úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a citoval príslušné ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. Následne sa osobitne zaoberal jednotlivými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu v prípade spôsobenia škody orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci t. j. protiprávnym úkonom resp. škodovou udalosťou, vznikom škody a príčinnou súvislosťou (kauzálnym nexusom). Stotožnil sa s právnym názorom prvostupňového súdu, že nesprávnym vyznačením doložky právoplatnosti na uznesení z 22. júla 2005 o schválení rozvrhu výťažku z dražby dňom 18. augusta 2005 (proti ktorému podala Sociálna poisťovňa, pobočka Rimavská Sobota odvolanie doručené súdu 16. augusta 2005 a ktoré krajský súd uznesením z 21. februára 2006 sp. zn. 14 CoE 2/2006 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie) došlo k nesprávnemu úradnému postupu a konštatoval, že túto skutočnosť nespochybňoval ani v predošlých rozhodnutiach v danej veci. Dospel tiež k záveru, že nesprávnym úradným postupom došlo ku škode, sporná je len výška škody. Preto uložil súdu prvého stupňa zistiť skutočnú výšku škody vzniknutú navrhovateľovi nesprávnym úradným postupom okresného súdu (vyznačením doložky právoplatnosti), ktorou nie je hodnota všetkých nehnuteľností, ktoré boli predmetom záložného práva, ale len ich pomerná časť, ktorá by navrhovateľovi pripadla pri dodržaní zákonného postupu pri rozvrhu výťažku z dražby pri zoradení nárokov jednotlivých veriteľov podľa poradia ustanoveného zákonom. Pokiaľ ide o príčinnú súvislosť uviedol, že vzhľadom na to, že došlo k protiprávnemu úkonu - vyznačeniu právoplatnosti na rozhodnutí, ktoré právoplatné nebolo, ako aj ku vzniku škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu okresného súdu, výkonom exekúcie na základe exekučného titulu, ktorý nebol právoplatný, nie je sporným, že je daný kauzálny nexus medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody. Ku škode došlo v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. Otázkou zavinenia sa odvolací súd nezaoberal poukazom na právny názor vyslovený dovolacím súdom vychádzajúci z § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne prvostupňový súd v novom rozhodnutí (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa. Navrhla ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) spočívajúce v nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa. Poukázala na to, že odvolací súd zmenil právny názor napriek tomu, že dovolací súd nikdy neskúmal vecnú správnosť uvedených právnych záverov, ale vždy vzhliadol iba procesnú vadu a vo svojom rozhodnutí sa nevysporiadal s jej špecifikovanými námietkami. Uviedla, že dovolací súd uložil odvolaciemu súdu zaujať komplexné stanovisko k otázke príčinnej súvislosti, tento svoj pôvodný záver o absencii príčinnej súvislosti (z dôvodu, že navrhovateľ resp. jeho právny predchodca nepodal odvolanie voči uzneseniu, na ktorom bola nesprávne vyznačená právoplatnosť) zmenil, avšak bez akéhokoľvek vysvetlenia, pričom poukázala na aktuálnosť pôvodných záverov a existenciu ďalších dôvodov pre záver o absencii príčinnej súvislosti. Odvolací súd nezaujal ani stanovisko k zásadnej otázke, či bolo treba uplatniť pred nárokom na náhradu škody nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od tretej osoby, keď význam tejto otázky sám pripustil vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí. Odvolací si nepovšimol ani ďalšie jej námietky ohľadom existencie škody a jej výšky.

Navrhovateľ navrhol dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas odporkyňa, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle platnej právnej úpravy je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, alebo ak rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1, písm. a/ a písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci nemožno podriaďovať pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie odporkyne preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania odporkyne by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (pozri napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Odporkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplyva.

Odporkyňa namietala vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. t. j. odňatie jej možnosti konať pred súdom a spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, lebo uznesenie odvolacieho súdu je touto vadou postihnuté.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závažný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva.

O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch (...).

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. 260/06).

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, čo jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (pozri Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) teda vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutie na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prejednávanej veci (III. ÚS 305/08). Právo účastníka súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Jeho účelom je

predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočností, ktoré mala preukázať, a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok zostáva nepreskúmateľný.

V preskúmvanej veci si navrhovateľ (jeho právny predchodca) voči odporkyni uplatňoval nárok titulom náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. vo výške 5 517 556,40 Sk, spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom súdu v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 1 Er 55/05, spočívajúcim v nesprávnom vyznačení doložky právoplatnosti na neprávoplatnom uznesení Okresného súdu Rimavská Sobota z 22. júla 2005 sp. zn. 1 Er 55/05 - 137 o schválení rozvrhu výťažku z dražby (dňom 18. augusta 2005) nehnuteľností vo vlastníctve povinného (M - STAVBÁR, spol. s.r.o.). V dôsledku takéhoto postupu nedošlo k uspokojeniu jeho pohľadávky (z výťažku dražby) ako záložného veriteľa (jeho právneho nástupcu) zabezpečenej záložným právom k nehnuteľnostiam (vo vlastníctve povinného - záložcu) zriadeným na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej 14. apríla 1997 a prihlásenej v exekučnom konaní.

Súd prvého stupňa dospel k záveru o dôvodnosti návrhu, lebo mal preukázané splnenie všetkých predpokladov zodpovednosti odporkyne za škodu uplatňovanú navrhovateľom vyplývajúcu z príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. Poukázal na obsah spisu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 1 Er 55/05 (a exekučného spisu EX 21/0) v právnej veci oprávnenej Sociálnej poisťovne Bratislava proti povinnému M-STAVBÁR, spol. s.r.o., z ktorého vyplýva, že okresný súd uznesením z 1. júna 2005 a právoplatným 17. júna 2005 schválil príklep udelený súdnym exekútorom JUDr. Róbertom Tutkom (poverenie na vykonanie exekúcie vydané 22. apríla 2005) k špecifikovaným nehnuteľnostiam v prospech vydražiteľa V. W. (urobil najvyššie podanie vo výške 14 145 496 Sk). Uznesením z 22. júla 2005 súd schválil rozvrh výťažku z dražby nehnuteľností (vykonanej 23. mája 2005), na ktorom vyznačil právoplatnosť dňom 18. augusta 2005. To napriek tomu, že po odvolaní oprávnenej (Sociálnej poisťovne) krajský súd (uznesením z 21. februára 2006) uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľ podaním zo 14. júla 2006 oznámil exekútorovi zmenu v osobe záložného veriteľa (z Fondu národného majetku na navrhovateľa) titulom postúpenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom na majetok povinného. Po žiadosti navrhovateľa okresný súd (opätovne) uznesením z 28. júna 2006 schválil rozvrh výťažku z dražby nehnuteľností, ktoré uznesenie krajský súd po odvolaní oprávnenej a navrhovateľa uznesením z 25. septembra 2007 zmenil tak, že rozvrh výťažku z dražby nehnuteľností neschválil. Nesprávne vyznačenie doložky právoplatnosti (dňom 18. augusta 2005) na uznesení z 22. júla 2005 považoval súd prvého stupňa za nesprávny úradný postup, v dôsledku ktorého navrhovateľovi vznikla škoda zodpovedajúca hodnote nehnuteľností, ku ktorým bolo zriadené záložné právo v jeho prospech (resp. právneho predchodcu) ako záložného veriteľa. V porovnaní s ním odvolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí (rozsudku z 13. októbra 2011) dospel k záveru o nepreukázaní zákonných podmienok pre náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Zhodne so súdom prvého stupňa považoval za preukázaný len jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu a to nesprávny úradný postup súdu t. j. vyznačenie právoplatnosti (18. augusta 2005) na neprávoplatnom uznesení z 22. júla 2005. Na rozdiel od prvostupňového súdu dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody (preto námietkou vo vzťahu k výške škody sa ani nezaoberal). Takýto záver vyvodil z nečinnosti navrhovateľa (právneho predchodcu) z hľadiska (ne) využitia oprávneného prostriedku, lebo odvolanie podala „len“ oprávnená (navrhovateľ ho nepodal), keď iba stroho konštatoval: „Predmetné rozhodnutie (uznesenie z 22. júla 2005) okresného súdu by bolo nadobudlo právoplatnosť a nenadobudlo ho len v dôsledku odvolania Sociálnej poisťovne. Ak odvolanie podala len Sociálna poisťovňa, a len z toho dôvodu došlo k nesprávnemu vyznačeniu právoplatnosti na predmetnom uznesení, navrhovateľ sa nemôže úspešne domáhať náhrady škody spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom. Nebyť odvolania Sociálnej poisťovne, by predmetné uznesenie

okresného súdu v dôsledku nečinnosti FNM bolo nadobudlo právoplatnosť“. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri takomto odôvodnení právneho záveru o súčasnom (kumulatívnom) nesplnení všetkých zákonných predpokladov zodpovednosti odporkyne za škodu spôsobenú navrhovateľovi nesprávnym úradným postupom súdu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. dospel k záveru, že odôvodnenie nespĺňa náležitosti odôvodnenia rozsudku v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a rovnako ani požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uviedol: „Pokiaľ odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa zaujal názor, že nesprávnym úradným postupom súdu (vyznačení doložky právoplatnosti) nevznikla navrhovateľovi škoda a tým nie je daná ani príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, bol povinný svoj odlišný právny záver v kontexte konkrétne aplikovanej právnej normy vysvetliť vo vzťahu ku všetkým relevantným skutkovým zisteniam vyplývajúcim z konkrétnych okolností danej veci. Len skutková okolnosť (zistenie), že navrhovateľ (jeho právny predchodca) ako záložný veriteľ, ktorý prihlásil svoju pohľadávku voči záložcovi (povinnému) v exekučnom konaní, nepodal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o schválení rozvrhu výťažku z dražby, keď je nepochybné, že takéto uznesenie nenadobudlo právoplatnosť (odvolanie podala oprávnená - Sociálna poisťovňa) a v konečnom dôsledku (zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu) rozvrh výťažku predložený súdnym exekútorom schválený nebol, sama osebe nemôže byť postačujúca pre riadne a presvedčivé zdôvodnenie právneho záveru o nesplnení predpokladov zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Obsah rozhodnutia odvolacieho súdu neumožňuje verifikáciu správnosti takéhoto ním prijatého právneho záveru z dôvodu úplnej absencie vysporiadania sa zo všetkými konkrétnymi okolnosťami danej veci vyplývajúcimi tiež z charakteru predmetnej exekučnej veci (z postupu v ktorej vyvodzuje navrhovateľ vznik škody) ako aj z postavenia účastníkov exekučného a daného konania.“ Následne vo všeobecnosti poukázal (zdôraznil) aké predpoklady, v súlade s platnou právnou úpravou, treba pre vznik nároku na náhradu škody preukázať a uzavrel, že „skutočnosť, či v danej veci (nesprávnym) vyznačením doložky právoplatnosti rozhodnutia navrhovateľovi (ne) vznikla škoda spôsobená (výlučne) takýmto nesprávnym úradným postupom, bude musieť odvolací súd posúdiť komplexne a dôsledne zo všetkých uvedených hľadísk a svoje závery, ku ktorým na ich základe dospeje, odôvodniť spôsobom umožňujúcim preskúmanie ich správnosti.“ Dovoláním napadnuté (predchádzajúce) rozhodnutie odvolacieho súdu dovolací súd teda zrušil z dôvodu, že bolo zaťažené vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu. Napriek tomu odvolací súd v napadnutom uznesení, bez akéhokoľvek vysvetlenia, a bez toho, aby dovolací súd preskúmal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu, ku ktorým dospel odvolací súd v predchádzajúcom (zmeňujúcom) rozhodnutí, zmenil (v napadnutom uznesení) svoje právne závery vo vzťahu k preukázaniu splnenia predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu uplatňovanú navrhovateľom - škody a príčinnej súvislosti medzi škodou a nesprávnym úradným postupom okresného súdu. Stotožnil sa tým, v porovnaní so svojimi skoršími právnymi závermi, bez náležitého odôvodnenia a vysvetlenia, s právnymi závermi prvostupňového súdu, podľa ktorých došlo ku škode, keď sporná je len jej výška, a je daná aj príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom. Rozhodnutie prvostupňového súdu potom zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie len z dôvodu (pri stotožnení sa s jeho právnymi závermi o splnení všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti odporkyne za škodu uplatňovanú navrhovateľom podľa zákona č. 514/2003 Z. z.) „zistenia skutočnej výšky škody vzniknutej navrhovateľovi nesprávnym úradným postupom okresného súdu...“.

Aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým zrušuje prvostupňové rozhodnutie a vec vracia na ďalšie konanie, musí však dosahovať takú kvalitu odôvodnenia, aká je naň kladená čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda jeho enunciát musí mať potrebný právny základ v ustanoveniach procesného práva, ako aj náležitú oporu v odôvodnení. To znamená, že v danom prípade mal odvolací súd náležite vysvetliť a zdôvodniť, na základe akých skutočností dospel k iným právnym záverom (ako v predchádzajúcom zmeňujúcom rozhodnutí) o splnení (všetkých) predpokladov zodpovednosti odporkyne za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Pre odvolací súd síce nevyplýva z § 226 O.s.p. jeho viazanosť vlastným právnym názorom, ale jeho rozhodnutie musí byť v potrebnej kvalite, musí byť z neho súdu prvého stupňa zrejmé, z čoho vyplýva naplnenie zrušovacích dôvodov, prečo považuje jeho právne závery za správne (v porovnaní s jeho predchádzajúcim rozhodnutím) a to s

potrebnou mierou konkrétnosti a vymedzením argumentov, ktoré ho viedli k zmene pôvodného právneho názoru. Len všeobecné konštatovanie bez vysvetlenia dôvodov zmeny právneho názoru, keď dovolací súd vecnú správnosť jeho pôvodných právnych názorov nepreskúmaval, nedáva dostatočnú odpoveď na otázku, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa najprv zmenil, následne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je zaťažené vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., existencia ktorej je vždy dôvodom pre zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.). Dovolací súd sa vzhľadom na dôvody zrušenia napadnutého uznesenia opätovne nezaoberal správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.